

Itasiquizunak.

237

eurai jatorquen aloveragaz, edo sarijagaz, contentu iziteco. Leguezco guerria Jaungoicuac ontzat emoten davena, da. Baina guerriaren eztaguijagaz eguiten dira pecatu asco, Jaungoicuaren aguindu santuben contra. Ta pecatubac ez ditu Jaungoicuac ontzat emongo. Ezin ucatu guinai, guerria dala, Jaungoicuac, Erreinu, ta errijeetaco pecatubac castigueetaco, bialduten deuseun azote gogorra. Icara eguiten davee oraindino gueure vijotzac, leengo eguneetaco gueure guerra odoltsubac gogorzatuta. ¡Ojala obatu balitubee gueure ecandubac! ¡Ojala bigundu balebee gueure Jaungoico zucenaren asarria!

Laugarrenian: Jaungoicuaren aguindubagaz inor, edo norbera iltia ez da pecatu. Alan illzan Sanson. Alan ill zituban Phineec Zambri, ta onegaz pecatuban eguan Madiango alavia. Alan ill zituban Eliasac Israelgo Propeta palt-suac. Jaungoicua dan leguez gueure viititzeen jaubia; Jaungoicuaren aguindubagaz inor, edo norbera illten danian, ez da austen. Jaungoicuaren leguia.

Bostgarrenian: descuiduan inor, edo norbera iltia, ez da pecatu, ustez uste bagaric, ta naijaz bestera danjan. Nairic ez daguan lecuban, pecaturic ez dago. Bada ezaubera bagaric, gachnai bagaric, descuido baten gueijagoco bagaric guizona illtia, ez da esaten, pecatu dala. Orraitino bere, dino Erromaco Catecismuac descuidozeo erijotzetan modu bitara pecatu eguin leguijala. Bata da: inor illteco arriscuco gau-

gauza chaarra egüiten davela, inor illten davenian. Orduban, inot illtia gura izan ez arren, nai dau, inor illteco peligruco eguitia, ta andi dator inor illtia. Bada ezarten jaco erijotziaren erruba. Joco baleu batec, dino Catecismuac berac, emacume seindun bat osticuagaz, edo ucabilagaz, ta galduco baleutsa sabelian daucan seina, joten davenaren vorondatiaz, edo naijaz contra izango litzateque, seina galdutia. Baina eguingo leuque pecatu, seina eguiteco, daguan emacumia, ecetara bere jo biar ez davelaco. Bestia da. Naijaren contra izan arren, inor descuiduan illtia; biardan ardura guztia imini ez davelaco jazo atan. Descuiduan izan arren bere, ustez uste bagaric izan arren bere, bere ardura bagatasunez, ta osoro beguiratu ezaz, eguin badau erijotzia, pecatu da.

Seigarrenian: Nor bera ez illtia gaiti. Ez dago ecerbere munduraco vitzitzia baino, gauza estimaubagoric. Beste edocein gach iragoterra, leenago etorten dira guizonac, illtera baino, juiçijo onian dagozanian. Escubac, eta oinac ebaguita, gorputza moztuta, baino ez bada bere, vitzi gura dau guizonac. Buruco arinac, edo etsaijaren tentacinoiac ecarri legui bat, bere buruba itotera, edo illtera. Ascoc esan oidavee, arrabijoz su artuta: illda balegoz, itota belegoza. Baina illteco orduba eldu daquijuenian, vitzi gura oi davee areec bere. Jaungoicuaren amodijo santubac ixiota dagozaneen batzuc, Elias batec, San Paulo batec, beste onetaricuac Jaungoico gozua Ceruban laster icustia gaiti, benetan

Itasiquizuna.

239

tan illtia desiau davce legue onian, ta errazoez. vitzitzia da berez luurreco gauzaric estimaubena. Ta illtia da, izori munduban eguin guinaijon calteric andijena.

Caridade eguijazcua astenda bada norberaganic. Edoceia premina, edo biar ordutan, nai arimacuan, ta nai gorputzecuan. Bijen premina ordubac bardinac izan ezquero, leenago da norberari beguiratutia, proximuari baino. Alan, izan arren inor illtia berez pecatu andija; badator deunga bat neu illtera, ta librau ezin badot neure vitzitzia aren escu gaistuetati, bera illda baino, ez da pecatu á illtia. Esatenda: librau ezin badau bere vitzitzia. Bada ezetara librau albadedi alaco arerijo gaistoaganic nor bera vitziric, ez dau ill biar. Orregait aitu biar da dotrina au ardura andijagaz. Sarritan jazoten dana da. Gueijagotan jazo leitequiana da. Igues eguinda alderatu albadedi arerijuaganic; ez dau ill biar. Lagunai otseguinda, diadar eguinda, librau albadedi; ez dau ill biar; nor bera illtera datorrena, zucen jaquin arren. Colpe batzuc emon da, apartau albadedi arerijuaganic; ez dau ill biar. Enpin, nor bera ill, edo arerijo illtera datorrena, ill, baino beste urteeriric inundi bere ez daguanian, esaten da, bere vitzitzia zaintutia gairi, á quendu gura deutsan arerijua, illtia, ez dala pecatu.

Eguijja da, orduban bere, alan nor bera illtera, datorrenaren estado tristia ezaututa, á illten badau, betico impernuta botaten davena gogoratuta, vitziric gueratuta, menturaz erre-

240 *Amar aguindebetaco*

medijan dedin, ichico baleutsa arerijuari, nor bera illten, bera ill bagaric: eguingo leuque Jaungoicuaren aurrian caridade andi bat. Emongo leuque bere vitzitzia proximuaren arimia gaiti. Ta duda bagaric Jaungoicuac sari andija prestaico leusquijo ceruban. Onetaraco, alan nor bera illten, bere arerijuari isteeco, nor berac egon biar dau, bere uestez, Jaungoicuaren graciaan. Bada bijac badagoz pecatu mortalian, ez dau ondo eguingo, arerijuari bera illten istia, dino Santo Tomasec (1).

III. Esan dirian sei jazuetan, eracutsi dan moduban, inor illtia odijo bagaric, gorroto bagaric, condenetaco, ta gueijago venguetaco opa chaar bagaric, ez da pecatu, cristinaubac. Onezaz ostian, beste inori, edo norberari vitzizaan, edo gorputzian calte eguitia, eragotzita dago bostgarren aguinu santuban. Guztioi gorde, ta zaintu deutsu Jaungoicuac gueure vitzitzia. Ainchinaco gentil ascoren utseguitiac ervestetuta, aberatsai, ta pobriai, zaarrai, ta gaitiai, gurasuai, ta umiai guztiai legue estu bat egaz gorde deutsu cerubac gueure vitzitza estimauba. ; Baina celan? Chito legue estub gaz, ta gogorragaz. Gnizona illtia da proximuaren contra eguiten dan peaturic andijena. Au gaiti dauca legue on guztietan, inor ill davenac, ill biarra. Vitzitziaren truquian, vitzitzia; veguijaren truquian, veguija; aguinaren truquian, aguina; escubaren truquian, escuba; ta oinaren truquian, oina, dino Jaungoicuac (2). Esate-

(1) P. 3. precept. 5. (2) Exod. C. 21.

teco moduban. ¿Ill dozu inor? Ceu illagaz pagauco dozu aren zorra. Galdu deutzazu escuba, oina, edo veguija proximuari? Ceure escubagaz, oinagaz, edo beguijagaz pagauco dozu aren zorra. Guizon ill zaillia zan Cain desventurauba. ¿Ta cer diao beragaiti Escritura Sagradubac? *Zure anaiaren odolaren deiñac diadar eguiten deust luurretati*, esan eutsan Jaungoicuac Caini, Abel bere anae errubaguia ill evanian. Abel ill zan. Aren odola luurac chupau evan, ta liortuzan. Baina diadar eguiten evan ceruraguino odol illac. Cainen vengantzia escatuten evan odol inoentiac Jaungoico zuenaren aurrian. Edo Cainen guizon illzaco pecatu icaragarrija aguer-tu zan Jaungoicuaren aurrian Ceruban, ta es-catu eutsan pecatu aren vengantzia. ¿Ta cer es-ten deutsa Jaungoicuac Caini? *Madaricatuba zara emeti aurrera luurraren gainian, ceinec bere aua edeguita artu evan zure escubetati ceu-re anaiaren odola* (1).

Aitu, cristinaubac, ce verba itzalsubac, ta bildurgarriyac dirian oneec Jaungoico vitzija-ren auan. Aitu, ce gorroto andija deutsan Jaun-goicuac guizon illtiari. ¿Ta cer jazo jacon Cain anae ill zailiari berari? Desesperau eguin evan lelengo bere burubagaz. Embidijac, codicijac, ta inoren icusi ezinac ill eraguin eutsan Caini Abel bere anae errubaguia. Ill eban. Baina ber-tati sartu jacon vitziro bere buruban Caini pe-catu ezainaren carga astuna. Ezin jaso evan. Icara eraguiten eutsan bere vijotzian, bere be-

ii2

lau-

(1) Genes. C. 4.

laoneetan , ta gorputz guztian guizon vitzija
 illac. Sinistu evan , Ceruba , ta luurra diadar-
 ca eucazana bere contra. Astundu , ta mindu
 jacon bere vitzitzia , inorena galdu evalaco , ta
 ichi baten esan eutsan Jaungoicuari : *Andija-
 gua da nire pecatuba , parcatutia mercedu
 daven baino.* ; Oh Cainen vijotz tristia , larrija,
 jausija , illuna , ta astuna ! ; Oh guizon ilte des-
 venturauba ! Ce sail chaarrac dacazuzan ceugaz.
 Cain lelengo guizon illzaillia , Ceruba , ta luu-
 rra , bere conciençija , ta bere vitzitzia , guz-
 tiac bere contra ditubala , marca bategaz davil
 baztarrie baztar *vagus , et profugus* guztien-
 iguesi. Baina ez da libreetan illteti. Ez da im-
 pernuti bere.

Ara , cristinaubac , guizon illtiaren sail bil-
 durgarrijac lelengo guizon illzailliaren buruban
 Guizona illten davenac , birrinduten dau Jaun-
 goicuaren obra andija. Jaungoicuac ecarri gaitu
 guizon , ta emacume guztioç mundura , berac gu-
 ra daven artian munduban bera jaso , alabau
 serbidu , ta amau daigun. Onetaraco emon deute-
 cu bere izatiaren irudija. ; Cer eguiten dau ba-
 du , guizona , edo emacumia illten davenac ? Bir-
 rindu Jaungoicuaren eguin nausi bat. Galdu
 guizon bat , edo emacume bat. Edo sortuta las-
 ter amaren sabelian , vitzi izaten ondo asi ba-
 garic. Edo umetan Jaungoico bere eguillia ezau-
 tuten asten danian. Edo azita , Jaungoicua , pro-
 xinuac , errija , ta echia serbidu biar dituba-
 nian. Edo zaartuta , bere eguineen prutuba ba-
 tuta , Cerubari bere vitzitzia , ta animia emote-

Icasiquizuna.

243

co presteetan daguanian. Orduban guizon ill
zailiac cuchilo bategaz ebaten deutsa vitzitziaren
arija, bialduten dau arimia beste munduta, ta
gorputza ar artera. Galduten deutzaz, Jaungoi-
cuari emon biar eutsan ondria, ta beste eguin-
go zituquian biar on guztia. Ta escu artuten
deutsa Jaungoicuari, Jaungoicuac berac ill biar
euquian guizona, illagaz.

Icara eguin daigun, cristinaubac, guizon
illtia gogoratuta beste bagaric. Escatu daijogun
Jaungoicuari: Emon daigula espiritu mantsua,
espiritu biguna, iraun andico gogua, ta vijot-
za, gueure arerijuen prestuezquerijac, ta azal-
querija mingarrijac caridade santia galdu baga-
ric, iragoteco. Escatu daijogun: Amatau da-
gujala gueure vijotzetan gorrotuaren, odijuaren,
embidijaren, codicijaren, ta vengantziaren su-
madaricatuba, gorde daigun beti gueure arime-
tan Jesusen mansotasuna, ta gracija, ceinegaz
jadichico dogun Ceruco gloriya. Amen.

II. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *Ez dala inor illbiar;*
ondria zaintutia gaiti: ondasunac gor-
deetia gaiti.

Cristinaubac garian legez chito min verac,
ta gueure gauzac asco maite ditugunac; inoc-
gach bat eguin daiguneco, jaguiten da gueure

vijotzetan aren contra suba, gorrotua, ta venguetaco gurarija. Onaco gorrotuaren subac amaretaco, ta gueure lagunen paltaac paciencijagaz iraguteco, aguinduten deuteu Jaungoicua, neure entzula onac, bostgarren lecuban: inoren vitzitziarí calteric ez eguiteco. Ta inor inos gorrotuac su emonda, azartu bada, arerijua, edo gach eguin gura deusana illtera; pagau dau bere vijotz gogorraren, ta odoltsubaren eguite pecatucua, bai mundu onetan, oi danez, ta baita bestian bere. Cainen ondorengua dirá guizon ill zailiac. Lamet, Cain bera ill evana, ascoc dinuanez (1), ez zan atseenago vitzi munduban, guizon ill zailia, ta deunguia izan arren, ill evana. Basuan bacarric eguin arren erijotzia, autortu evan Lametec bere pecatuba (2). Bere arimaco larriagaz, ta bildurragaz esan eutseen bere emaztia: *Entzun eguizu, ta jaquin eguizu, neuc neure gorrotuagaz zauritu dudala, ta illdudala guizon bat. Zazpi bidar vengaua izango da Cainen pecatuba, ta irurogueta amazazpi bidar niria.* Alan guizon illzaille desventuraubac, itsututa leguez, iminten ditu euren pecatu odoltsubac.

Ez dago menturaz arima bat larriagoric, ieutsi oidanez, ta vijotz bat bildur garriagoric guizona ill davenarena baino. Bere queiziac bere icara eraguiten deusala, esan legui, guizon illzailiarí Ascotan, nai izan arren, igues eguiteco moduric bere ez dauca. Pecatuba ezcuteetaco bere ez. Alde eguiteco bere ez. Aldendu gu-

(1) A Lapid. in c. 4. Genes. (2) Ibid. c. 4.

Icasiquizuna.

245

gura davenian , dua Juezaren aurrera , ta escu-
 betara sarritan guizon illzailia. Ezcutau gura da-
 venian bere pecatuba , berac aguerituten dau.
 Ta ucatu gura davenian , autortuten dau. ¿Ce-
 gaiti au , cristinaubac ? ¡ Ah ! Guizona iltiac be-
 ragaz dacarrelaco itzal astuna , buruco ilunta-
 suna , vijotzeco icaria , arimaco larrija , ta pe-
 catu odoltsubaren pisu crubela. Amatau, cristi-
 naubac, gorrotuaren suba. Igues eguin , inor ill-
 teco asarre , ta ocasinoetati. Bada ez da ezegaz
 bere osatuten munduban guizon illzaco pecatuba.
 Gueijagoco bagaric guizona ill biar ez dana,
 guztia daquijee , ta aguindu onetan arguiro
 esanda , dago. Baina ascoc pensau leguijee va-
 nidadiaren uts eguite bategaz , calte andibat
 eguia deutsunari , edo ondraan , edo aciendan,
 edo beste gauza balijocoren baten , opa izan le-
 guijola illtia. Edo menturaz ill bere eguin le-
 guijala alaco arerijo deunguia.

I. Esaten da bada , munduco ondria gaiti
 ezin inor ill leguijala. Eguija da , cristinau ba-
 tec bere zuzentasunagaz , ta vitzi modu zint-
 zuagaz irabatzi daven ondria , ta lagun arteco
 entzute ona , chito asco estimetan dau. Vit-
 zitzaren beraren urrengo dala , esaten da. Bada
 nai jatorrizcua , ta nai norberac irabatzi ja , clei-
 tuba , ondria , edo entzute ona galdu ezquero,
 ez dauca cristinaubac munduban , noc jaso an-
 diric , cegaz poztu andiric , ez cer galdu andi-
 ric. Au gaiti da gauza guztiz mingarrija , erru-
 bagaric guzurragaz , ta embusterijagaz inori on-
 dria galdutia. Entzute onac asco balijo deutsa
 cris-

cristinaubari. Ondria ez galdutia gaiti, lotsaari baten ez jaustia gaiti, menturaz Jaungoicua gaiti, baino gueijago; ¿Ceimbat bidar pecatuco bideti alde eguiten davee cristinaubac? Munduba gaiti gauza ona eguiten davenac, edo munda gaiti bacarric gauza charra eguitiari, isteen deusnac, ez dauca satiric Jaungoicuaren aurrian. Baina dino Santo Tomasec, munduba gaiti bada bere, gauza onac eguitera, ta chaarrac ez eguitera oituten danac, icasico davela, Jaungoicua gaiti, ta caridadia gaiti, gauza onac eguiten, ta chaarrai isten. Ta onetaraco bere, asco baliyo deusa cristinaubari ondra onac.

Ez eutscun alperric esan Espiritu Santubac (1) entzute onari, edo cleitu onari beguiratuteco, zaintuteco, ta gordeetaco. Bein cleituba galdu ezquero cristinaubac pecatu eguintza baten, nai beste baten, berecantan leguez, nasaijago, ta lotsa galducuago eguiten da, icutsi oïdanez. Batuten badau batec ordijaren, lapurra-
ren, desonestubaren, edo nasaijaren entzute aguirija, ta azaldauba, botaten dau munduco esanaren arduria, ta jarraituten deutsee vicijo gaistuai lotsa bagaric. ¡Oh ce bildur izan biar dogun lelengo pecatubaren! ¡Oh ce maite izan biar daven, daucanac bere entzute ona! ¿Ta jazoten bada norbaitec galdu gura izatia gueure ondria, edo cleitu ona guzurragaz, ta embusterijagaz; ill guinai á gueure ondria galdu ez daigun? Ez cristinaubac. Gauza andija, ta esti-
mau-

(1) Eccl. C. 41.

Itasiquizuna.

247

mauba da gueure ondria, edo entzute ona, esandan leguez. Baina andijagua da guizonaren vitzitzia. Erru bagaric galduten deitscubenian gueure cleituba, Jesus maitiaren vidiai jarraituten deutsegu. Orduban Jaungoicuać bere contura artuten dau gueure cleituba. Ta duda bagaric zaintuco dau, ta gordeco dau. Bere nai santuba bada, mundu onetan, eguija azaldauta. Ta ez babere azita, ta gneituta beste munduban, Ceruban, bere icenian iragoten baditugu guzurrezco desondraac. Miin gaistuać munduraco galdu leiquegubee ondria. Baina ez Jaungoicuaren aurreraco. Jaungoicuaren aurrian aguertuco gara guztioć, garian moduban. Au gaiti santu, eta santac osticopian erabilen mundubaren gaisqui esan guztia.

Pecatu da bada, cristinaubac, munduco ondria, cleituba, edo pamia gaiti inor illtia. Alan eracusten deitscu Bleisa Ama Santiac (1). Ta ucatu ecin guinai. Cleitu galduba cerbait jaso legui Juezaren aurretii. Guizon illa vitzu ezin legui. Cleituba ona, nai arin ona, mundubagaz amaituten da. Guizonaren erijotzia mundubaren amaija, ta betijaren asieria da. Ez da bardinduten guizonaren vitzitzia munduco gauzagaz. Ta ez da galdu biar munduco ondria gaiti. ¿Ta galdu legui munduco ondasunac gaiti?

II. Eguija esateco, ondasunac bere estime-tan dira munduban. Ta jazo leiteque, ta sarritan jazo oida, deunga batec, guztiać, edo zati batzuc echeti, edo daucazan lecuti eruan gu-

kk

ra

(1) Alexand. 7. prop. 17. 18.

ra izatia. Penagarrija da, lapur batec gura davelaco, nor berac bere icerdi jagaz irabatzita daucazan, dirubac, edo ondasunac galdutia. Ta jazo leiteque, ta bein barriz jazo da, ondasunac eruan ez daguljozan, lapurra illtia.

Guizona illtiac itzal gaitua dacar beti beragaz. Bildur garri andija da. Orregaiti cristinau guztiae goguan euqui biar davee gauza onetan Eleisa Ama Santiaren eracutsija. Esaten da bada : 1. jazo oi danez, urrezco escudo bat gaiti ez dala inor ill biar : 2. Guero euquico dirugun, baina oraindino ez daucaguzan ondasunac gaiti ; edo, gueuri jatorcuzana, daquigun, ta guero euquiteco ustia, daucagun ondasunac gaiti, ez dala inor ill biar : 3. Ez dala ill biar, noberari jagocan aziendia, edo inoc aguindutaco artutecua, bereturia, engainuz, ta erruz eragozten deutsana, edo atzeratuten deutsana (1). Eleisa Ama Santiaren eracutsija da au, cristinaubac. Deungaac izan arren lapurrac, Jesu Cristo gueure Jannaren mansotasuna eracutsi biar dogu gueure eguitadeetan. ¿Celan pecatuti librauco da, esaten evan San Agustíne (2) galdu biarco daveen ondasunac gaiti, guizonari vitzitzia quenduten deutsana? Esango baleu leguez santu gloriosuac : Guizonaren vitzitzia ondasunac, baino gueijago da. Ondasunac ugardunac dira, galduco dirianac dira. Lapurrac ondasunac eruan arren, Jaungoicuaaren providencia, edo arduria ez da palta. Baina guizon-

(1) Inoc. XI. Prop. 31. 32. 33. (2) Lib. 2. de libr. alb. c. 5.

Itasiquixunac.

249

naren vitzitzia, asco baijo davena, da. Ta ondasunac ez galdutia gaiti, lapurra illten davenac, amaituten dau guizonaren vitzitzia. ?Ta ce arriscutan iminten dau aren arimia? Oi denez, pecatu mortalian dago lapurraren arimia. Bada tiro bategaz, edo colpe bategaz ill da isten badau: ? Nora botectan dau betico aren arima tristia? ?Munda guztia baino gueijago baijo davena? ?Jesusen vitzitziagaz erosita daguana? Au gaiti esaten da Eleisiaren ordenectan: *Ondasunac gaiti inor illia, erijotzia dala. (1).*

Beguiratu bada, neure entzula onac, ce errespetua, ta lotsia cuqui biar deutsagun guizonaren vitzitziari. Ezin pensau legui, icara eguin bagaric cristinau ascoren vijotz gogorra. Edocein gauza guichi bat gaiti, edo calte chiqui bat gaiti esaten davee: bereno bategaz illgo neuque: tiro bategaz illgo neuque: barten ortuta ichico neuque. Ta beste onaco verba gorrototsubac, ta odoltsubac gorrotuaren subagaz. Beste aimbeste vijotzeco gogortasun, ta gordintasun eracusten davee, gauza guichi bat gaiti lagun artian cuchiluac, ta ezpatac ateraten ditube nac: ortubetara, ta soluetara guizona ill leiquen tiruac inori jaurteguiten deusezanac. Nai dogu, guere ganzac inoc oostu ez daiguzan. Ta errazoia da. Gaisqui eguiten dau, alan lapurretan dabilenac. Ta eguija da. Baina ain gauza guichi ja gaiti, guizonaren vitzitzia, ilteco pelgrubaz, imini biar ez da.

Batian ondria gaiti, bestian ondasunac gaiti,

kt 2

ti,

(1) Cap. suscep. de homicid.

ti, bestian andiguria gaiti, bestian gorroto, edo vengantzia gaisto bat gaiti modu ascotan palte-
tan da bostgarren aguindu santubaren contra.
Ta ez da errazoeti campora izango, neure ent-
zula onac, sarriren jazo oi dirian batzuc gogo-
ratutia. Alan bostgarren aguindubaren contra pe-
catu da. Lelengo: Amaren sabelian dagan sein-
na galduteco, cerbait eguitia. Nai Amac, ta
nai bestec, nai edatecuagaz, ta nai osterant-
zian seinna galdu gura izatia, edo galduteco
cerbait eguitia, pecatu andia da. Ta pena go-
gorraquin Eleisa Ama santiaac castiguetan dave-
na, da. Ez dauquen ondra bat billatuteco, ta
euren pecatu ezainac, ta lotsarizecuac ezcute-
co, guizonac, edo emacumiac itsutu orditu
diabrubac, azqueneco gachera, ceindan sabelian
erneta, azten dagan sein inocentia, illcia, edo
itotia. ¡Oh, sein galzailaac! Ceuben tratu im-
pamiae estaldu gura diruzu errubagacuen vitzit-
zia galdubagaz, ta areen arimac Jaungoico go-
zuaren arpeguiri betico erbestetubagaz? ¡Ah!
Egunen batec aguertuco ditu. ¡Ez daquit, egui-
ja esateco, celan gau baten bere sosiguz lo-
eguin leguijan guizon batec, edo emacume ba-
tec, bere erruz, ta bere guraz limbo ilunian
betico sartuta, arima bat daucana, daquijala!
¡Ah! Zure vengantzia escatuten deitsa limboti
Jaungoico eguijazcuari. Ceure arimia edu, cos-
ta jaon Jesus maitiari.

Bigarrenian: Pecatu eguiten davec emacume
seindunac, sabelian dauqueen seinari aibat on-
duen contu eguiten ez deitseenian. Euren ar-
du-

Itasiquizunac.

251

dura bagatasunez seiná galduteco peligruban dá-
viltzanian. Ya ez jagocuen carga astunaquin; ya
asarre arrabijau baquin; ya dantzeetaco ibiltee-
quin; sarritan galdu oi dirubee seinac. ¡Ah!
Ceimbat onetarico negargarri, lastima gorrijan,
gurasuen paltaz. Legue guztia deusee aparteco
cuidadua, seiná eguiteco daguan emacumiari,
bere sabelian daguan prutu inocentia gaiti. Ama
gaistua, ta deunguia izan arren, ta urquia on-
do merecidu arren, seiná sabelian daucan arti-
an, vitzitzia parcatuten jaco. Justicijaren escu-
bac lotuta daucaz, esateco moduban, sabelian
daucan seiná gaiti. ¿Ta senarrac erabilico dau
emazte catiguba, osticoca, ta colpeca, bildur
guelljago bagaric? Eguitade oneec guztioe dira
bostgarren aguindubaren contra, ta mereci da-
vee cristinaubaren ardura guztia.

Irugarrenian: Aguindu onen contra peca-
tu eguiten davee, armaac artuta, bidetara, ta
echetara lapurretara duazanac. Bada euraquin
daroie peligruba, edo inor illteco, edo eura
illda gueratuteco, sarritan jazo oidan leguez. Au
gaiti alaco lapurrac austen ditu aguindu bi gai-
chienaz, bostgarrena, ta zazpigarrena. Armia
astura, esandan moduban, izan ez arren bere,
ortuta, solora, echera, edo bidera inori urten-
da, lapurretara doianac, sarri darua peligruba,
bertan illda gueratuteco. Endamas dempora tris-
te onetan lapurrac gueitu, ta lotsagalducotu; ta
guizon illtiaren itzala, ta bildurra guichituta,
dacusgunian. Laugarrenian: Maquilacarijac, ta
ocasinoetsubac austen davee bostgarren aguindu-
ba.

ba. Ta errazoe asco gaiti. 1. Maquilaquetan, ta ocasinoietan alcar banatuteco, ta ascotan illteco peligruban jarten dirialaco. 2. Burrucaco, ta maquiladetaco ocasinoian eguiten daveena baino, eguin gura leuqueena, gueijago dolaco. Gorrotuaren subagaz iragota, alcar illgo leuqueen tercijuan, dagoz peliada desdichadu atan. 3. Alaco peliada galdubetan gueroeco gorrotuac, venguetaco naijac, ta luzaroco icusi ezinac, ta eriarren zain egotiac, gueijenian gueratu oi dirialaco. 4. Echecho pamelijari emoten deutsezan ardura, ta atsecaba andijac gaiti, errijan emoten ditubeen escandalubac gaiti, ta ocasinoiac oi daczazan calte chaarrac gaiti.

Alaco guizon ocasinoetsubac, baque gais-toenac, beti burruacaraco, edo maquilacaraco prest dagozanac, ezin esan legui, ce calte garrijac dirian echian, auzuan, ta errijan. Baquia gura daveenac, ez daquijee euren aurrian cer esan, edo celan verba eguin. Ondo esandaco verba bati oratuta, ateraten davee ez da baidia. ¡Oh ce lagun prestubezac, guiza artian egoteco! ¡Oh, ceibat pecatu eguin, ta eraguiten daveen! Echia zorrez beteta, emaztia, ta umiac biloxie, ta gosez dauqueezala, gueratu bagaric davilz alaco guizon baque guichicuac erijaric erija, probaric proba, tabernaric taberna, ta ocasinoeric ocasinoe, lecu guztietan atsecabia, cer esana, escandaluba, ta gorrotua isteen daveela.

Bostgarrenian: Pecatu eguiten davee aguindu onen contra, gurasuai erijotzia opa deutseen.

Icasiquizunac

253

seen umiac. Nai dala , gurasuac dauqueezan
 aziendac , edo ondasunac euren ganatuteco gura-
 rija gaiti. Nai dala , guraso zaarra jandu , ta
 zaintuteco nequia gaiti. Codicija , edo ondasun
 guriac pecatu asco eragin oi ditu. Edo obe-
 to esateco San Paulo Apostolubagaz , ondasun
 guria da pecatu guztien sustraia. Umiac , gu-
 rasuac dauquen guztia , guichi derichuela , las-
 ter euren escubectan gura leuquee. Tentacinos
 onegaz , ez guichitan ume ascoc opa deutsee
 guraso zaarrai illtia. Baita uatuta , edo ezerta-
 co ez da dagozanai bere ascotan. Seme alaba
 asco dagoz vijotz gogorreacuac. Eguitia , ta cer-
 bait aurretatutia , euren nai nausizat artuta dau-
 queenac. Noren umiac dirian aaztuta , vitz di-
 rianac. Euren guraso errucarrijac zaartzan sobrau-
 ta echian dauqueezanac. Guraso uatubac , edo
 balijoco ez dirianac , echian emoten daveen
 aazuba gaiti , illtia opa deutseenac. Umiac gai-
 ti esaten dana , esaten da suinac , erreinac ,
 lobaac , ta beste edocein zaarren arduria daucan,
 edo oneraac jatorcozana gaiti. Onec guztioe
 austen davee bostgarren agundu santuba. 1. Gu-
 rasuari illtia opa izanagaz. 2. Emoten deuten
 janari copaubac , asco derichuela , ta esker cha-
 rrian emonagaz. 3. Verba gogorrac , ta errazoe
 chaarrac esanda , becoqui illuna , ta gogo gais-
 tua eracutsita , atsecaba astunac zaarrai emona-
 gaz. Onec guztioe dira persona zarraren ilgar-
 rijac. Au gaiti guraso edadeco ascoc , eguija-
 gaz esan oi davee , euren umiac , edo ondoren-
 guac gaiti : *Naijago leuquee orreec ill da banen-*
go.

254 *Amar Aguindeetaco*
 go. Pecatu ezainac, ta Jaungoicuaeren gorrote
 andicuaac, dira oneec, cristinaubac.
 Seigarrenian : Pecatu eguiten davee aguin-
 du onen contra, nai dala ondria gaiti, nai da-
 la ondasunac gaiti, nai dala andiguria gaiti,
 nai dala gorrotua gaiti. 1. Inori bide bagaco
 erijotzia opa deutsenac. 2. Erijotzia eguiteco
 aguinuten daveenac : lagunduten davenac : Con-
 seju emoten daveenac : Voticacua, edo armaac
 ataraco emoten ditubeenac. 3. Proximuari osa-
 sunian, nai gorputzeco zatiren baten calte egui-
 ten deutsenac. Edo beso bat, edo azurbat au-
 si, edo zauritu, edo banatu, edo gaixotuten
 ditubeenac. 4. Inori gorrote deutsenac, gacha
 opa deutsenac, ta inoren icusi ezina dauqueenac.
 Bada Jesu Cristo, gueure Jaunac bere E-
 vangeliyo Santuban eracutsi eutsuin (1), bost-
 garren aguindebac eragozten davela : Ez bacar-
 ric inor illtia ; ez bada baita, proximuari asar-
 re gaistua euquitia, ta asarre gaistuagaz, edo
 gorrotuaren subagaz verba lotsarizcuac esatia be-
 re. Neuc esaten deutsut, dino Jesu Cristoc,
 proximuagana asarria daucana, edo proximu-
 gaz asarratuten dana, icusico da, ce asarre dau-
 can : Asarriagaz inori verba chaarra (*Raca*) esa-
 ten deutsanari, emongo jaco mereci daven cas-
 tiguba. Baina esaten badeutsa verba lotsagarrija,
 desondragarrija, (*fatue*) irabatzi dau impernu-
 co suba. Onan erabaguiten ditu Jesu Cristo
 gueure Jaunac asarre gaistuaren, ta gorrotuaren
 chiquitati andiraco pausubac. Aituten emoteco
 cris-

(1) Math. C. 5.

cristinau guztial: asarria, ta gorrotua, ta asar-
ragaz inori esaten jacozan verba deungae, gau-
za andira eldu ezquero, diriala pecatu illgarri-
jac, edo mortalac bostgarren agundubaren
contra.

Artu daigun bada, cristinaubac baque sar-
tubaren amodijua. Amatau daiguzan esatriaren,
ta gorrotuaren subac. Parcatu daijeguzan ateri-
juari gach eguinac, gueuri Jaungoicuac parca-
tutia, nai dogun leguez. Opa izan daijegin pro-
ximo guztial luzaroco vitzitza, Jaungoico an-
dija amau, ta alabau daguijen munduban. Er-
ruquitu galtezan inoren osasuneco, edo vitzit-
zaco gach, ta naibague guztiaquin. Gogoratu
daigun, guztioe gariata Ceruco Aita onaren se-
miac. Emen erveste onetan alcar artuta, alcarri
parcatuta, alcarri lagunduta, alcar maitetuta ca-
ridade santuban virzi bagara, Ceruco eche san-
tuban beti adisquide, ta dichoso alcarregaz izan-
go gariata. Zorijonecuac baquetsubac, dino Je-
su Cristo gueure Jaunac (1), bada eurai esan-
go jacue Jaungoicuaren Semiac. Alan gura izan
dagujala Jaungoicuac bere ontasun an-
dija gaiti. Amen.

(1) Ubi supr.

III. ICASQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : *Celan paltetan dan no-
beraren vitzitziaren, edo osasu-
naren contra.*

Esanda gueratu da, neure entzula onac : bost-
garren aguinde santuban Jaungoicuac zaintuten
davela, ez bacarric besteen vitzitzia, baita nor-
berarena bere. Ta oraindino ardura estubaguagaz.
Bada caridade eguijazcua norberaganic asten da;
ta bere burubari eguiten jacon caltia, nai osa-
sunian, nai gorputzaren zati baten, pecatu an-
dijagua da, beste edoceini eguitia baino. Ez da-
go munduban inor, escubidia daucanic, bere
buruba illteco, bere osasuna galduteco, edo be-
re gorputzari atzapar bat quenduteco. Aguinta-
rijac, ta Juezac Jaungoicuac emonda dauquee
alizatia, deungaac, ta gaisquinac illteco. Baina
eurac deungaac, ta chito gaisquinac izango ba-
lira bere, ezin ill leguijez euren burubac. Neuc
illgo dot, ta neuc vitziric euquico dot, dino
Jaungoicuac (1). Inoc bere ez bereburuba, ta ez
inor ill ezin legui Jaungoicuaren ordena bagaric.
Santo nec bere, bere buruba ill beeban arerijuaquin
naaste, Jaungoicuaren aparteco ordenia eucalaco,

ill

(1) Ceutor. cap. 32.

Icasiquizunari.

257

ill'evan. Bestelan ez zaia pecatuti libranco, di-
no San Agustinec (1).

Au gaiti dauca Eleisa Ama santiac eragot-
zita, ezauberaz, vorondatez, daquijala, ta bere
naiz, bere buruba illten davena, lecu sagradu-
ban enterreeta. Baita a gaiti meza santuba esatia,
ta aguirico oracinoia eguitia bere. Meza santuba
ez da oprecidu biar, dino Aita santu Erroma-
cuac (2), Erijotzaco ordu artian pecatu eguin-
da, erijotzia bera bere burubari emon eutsana
gaiti. ? Ceinec bada erijotza pecatuzcuagua eguin
legui, Judas gaistuari jarraituta, diabrubic era-
cutsita, bere buruba ill davena, daquigunac
baino, cein gaiti dinuan San Juanec oracinoeric
ez eguiteco? Nai erramientiaz, nai urcatuta
bere vitzitzia ezauberaz, ta bere guraz galduten
davenari, ez bequijo emon sepulturaric, dino
beste Eleisiaren ordena batec (3). Bere buruba
illten davena, edo dago zoratuta, cer eguiten
daven ez daquijala, edo dago desesperauta,
diabrubic indarra ariman artuta. Zoratuta da-
guanac, ez dan pecaturic eguiten. Zorotasunac
pecatuban artu ez beeban, salbauco da, bere
buruba berac illarren, ezauberia palta davelaco,
Ezauberaz, ta naiz bere buruba illten davena-
ren condenacinoia, sinistu daiquegunez, segu-
ruba da. Onaco negar garrira diabrubic ecar-
ten ditu pecatarijac ascotan. Ez lelenguan. Ez
bada urte luceetan pecatuba pecatubari ezarrita,
Jaungoicuarren deijai gortuta, conciencijaren col-

// 2

pe

(1) Lib. 1. de Civit. Dei cap. 21. (2) 1. ad
Consult. Bulg. c. 98. (3) Cum placuit. 23. q. 5.

pe garratzac sarri neqnez isilduta, otzta baten
 arimaco baque chaarrian vitzi izan dirianac. Jaungoicuaren
 paciencija cansetan da. Arerijua-
 ren astucijac gueituten dira. Pecatubaren pisubac
 astunduten da. Arimia larrituten da. Munduco al
 pena chiquijac andi eguiten dira. Vitzitziagaz
 gobair eguiten da. Vorondatia pecatu andijaquin,
 ta sarritacuaquin icaratuten da, ta gogortuten
 da. Jaungoico asarriagaz desesperetan da. Ta
 colpe bategaz guztia amaituteco, urcatuten da,
 itoten da, edo illtenda, ta condenetan da.
 Onan oida cristinaubac, euren burubac illten
 ditubenen asieria, ta amai desventurauba. Bil-
 durtu gaitezaz guztioe. Ta erregutu daijogun
 Cerubari, ondo ilteco gracia.

Guichi dira, ta ojala bat bere ez balitz,
 euren burubac ezauberaz colpe baten illten di-
 tubeenac. Baina bagoz cristinau asco, edo da-
 la pamparrerija, ta arroquerija bat gaiti, edo
 dala codicija sicu bat, ta gorroto garribat gaiti
 euren vitzitziari, ta osasunari calte eguiten deut-
 seenac, ta bosgarren aguindu santuba austen
 daveenac. *Lelenguae osasunari calte eguiten deut-
 see vanidadia gaiti. Bigarrenac cer bait aur-
 reratutia gaiti.* Ta bitzubac pecatu eguiten da
 vee aguindu onen contra. Icusi daigun celan.

I. Jaungoicuac ezgaitu bardinac eguin guz-
 tioc gueure gorputzetan. Batari emon deutsa gor-
 putz andijagua, ta bestiari chiquijagua. Batari
 indartsu bagua, bestiari bigunagua, bere voron-
 date santubac gura izan daven moduban. Bai
 on na guatioi emon deutcuz. Jaungoicuac gorputz

Itasiquizuna. 259

zac, Jaungoicua serbiduten, proximuari lagunduten, ta Ceruba irabazten gueure arimiagaz-biarra eguiteco. Nai gorputz andija euqui, nai chiquija euqui, nai indartsuba euqui, nai arga-la euqui onetaraco bacario, Jaungoicua serbiduten, ta gueu salvetan arimiari lagundutecon, emon deutzuz Jaungoicuae. Indar gueijago emonog deutzanari, duda bagarie, Jaungoicuae escatuten deutsa biar on gueijago. Bada ez deutzuz Jaungoicuae mesediac alperric eguiten; ez bada euraquin balijauta, bere ontasuna obeto serbidutidaigoni. Argalubatec baino, sendo batec biar O gueijago eguin legui berez. Bada gueijago eguin biar dau bere vizi moduban, Jaungoicuari contutu ona emongo badeutsa. Bots mesede eguin deutzazanari; bosten contuba escatuco deutsa Jaungoicuae. Bi eguin deutzazanari; bidenat. Tanbat eguin deutzanari; batena. Alan gorputzian sendotasun gueijago, indar gueijago, ta alizate gueijago Jaungoicuaren escu santubetati artudaveenac, contu gueijago Jaungoicuari emonbiarco deutsec.

Cer eguiten davee bada alaco indartsu, ta sendo ascoc? Gorputzeco sendotasunagaz bali-jeetan dira, gorputza macalduteco, osasun onagaz, osasuna galduteco, gorputzeco indarrequin, gorputza argalduteco, manqueetaco, uatuteco, gaixotuteco, edo illteco. Ascogaz gueure errijetan icutsi doguna, ta gueijago gaiti entzun doguna, dau neure cristinaubac, ceubecendo daquizun leguez. Aixei batzuc burubana sartuta, euren indarrequin, ta sendotasunagaz

260 *Amar aguinubetaco*
 sarrotuta, Jaungoicuac pecatu eguiteco, emon
 baleutseez leguez, lagunac desapijatan, tenaac,
 edo posturac eguiten, ezin dituben cargaac ja-
 soten, ta cruaten, ta beste edo vitziizia, edo
 osasuna galduteco, edo gorputzaren paña bate-
 gaz, edo eraso bategaz betico gueratuteco, pe-
 ligru ezagunetan, ta jaquincetan daviltz indar-
 su asco, gueratu bagaric, euren gorputzac gal-
 du artian. Alacuac euren goguan, buruban, ta
 verbetan ez dauquee beste gauza onic, euren in-
 darrac, euren carga jasotia, euren peliadaac,
 euren burrucaac, ta euren asco jaatiac, ta as-
 co edatiac baino. ¡Ah zoro coitadubac! ¡Indar
 gucijago euquitia, eteda guizon ondraubagua
 izatia? Alan balitz, zaldi bat ondraubago.
 Mando bat oraindino ondraubago. Ta tigre bat
 oraindino ondraubago. ¡Sabel andijagua euqui-
 tia, ta an gucijago sartu alizatia, eteda guizon
 prestubagua, ta obiagua izatia? Alan balitz, Ma-
 ximino odolgalzailia, ta guizatasunaren lotsagar-
 rija, izango zan prestubena. Bada esaten da,
 egunian berroquei libra oquela, ta oqueta bost
 libra ardao irunsten citubala.

Ojala lotsatuco balira indardun, ta jaatun
 vanidadetsubac onaco entzunaquin. Ojala, sinis-
 tuc balebee, prestuba izatia, ondrauba izatia,
 zucena izatia, baquetsuba izatia, esanecua izatia,
 humilde izatia, ta serbizailia izatia, dala mun-
 duraco, ta arimaraco guizonac euqui leguljan
 prendaric onena, ta entzuterie estimubena. Oja-
 la, ondo buruban sartuco balichaque, orraco
 euren buruben, ta osasunaren caltlan probeetan,

ta desapijuetan oi dabilzanoi, indarrac ez da baidacuac diriala. Gaur sendua dana, bigar gaxoric, edo andaan egon leitequiala. Ta azque-
nian bostgaren aguindu santubaren contra pe-
catu eguiten daveela. 1. Vanidadez, ta premia-
bagaric indarrac moraguino dirian provetaco,
carga astunac jasoten, ta erabilten dabilzanac.
2. Vanidadez, edo temia eguinda, sartu alda-
guien guztia, nai jana, ta nai edana, sabelari
emoten deutseenac. 3. Alaco desapijuac, temaac,
ta gorputzeco proba neurri bagacuac eguiten di-
tubenac. Oneec guztioe euren vitzitziaren, ta
osasunaren kaltian, edo caltegarrian, gauza an-
dijan austen davee bostgarren aguinduba. Jazo
lequijo guizonari, indar biar izatia, ta premi-
na orduban guztia proveetia. Baina banidadez,
pamparrerijaz, arroquerijaz, ta Jaungoicua opendi-
dubaz, bere vitzitzia, gorputzeco izan era ona
galdureco peligruban imintia, gauza ezaina, ta
iususia da Jaungoicuaren aurrian.

II. Beste batzue codicija gosedua bat gaiti
galdu, ta manquetan davee euren osasuna, ta
laburtuten ditubee vitzitziaren egunac. Oneec
izaten dira. Cer jan, ta cegaz vitziz, Jaungoicuac
emonda, eurai jagocuenetz, dauqueela, cerbait
aurreratutia gaiti, osasunaren kaltian, gau, ta
egun biarran diardubenac. Baita, euquita, ez
castetia gaiti gueijagoco bagaric, gorputzari osa-
sunian, nai gaxuan gose tristia, ta popuertza-
cuaren paltia emoten deutseenac bere. Laarregui-
jac, ta guichijeguijac condenauta dagoz, neure
entzela onac, gueure Evangelijo santuban. Ter-
ci-

cijai eracusten deuseu, ta aguinđuten deuseu
 Jaungoicuac gauzi guztietan. Ta da, Cerubac
 estimetan davena. Ez dozu bada pensau biar,
 eracutsi onetan nie lecu emon gura deusadala
 alperrierijari, buru guinziari, gorputza ondo
 artutuari, oiz beroric, edo goseric ez iragotari,
 edo beste onaco gorputzaren amodijo laarreguija
 oinian euquiteco gueijai. Ez cristinaubac. Baquit,
 gorputzac gueure salvacinolaren arerijuac diria-
 na. Baquit, arimiaren crijadubac diriana. Gor-
 putzaren amodijo ordena bagacua gaiti asco con-
 denauta dagozana. Gorputzac ondo ezita, do-
 mauta, escupetuta, edo errazoepera ecarrita, eu-
 quiteco, Jaungoicuac aguinđuten deuscuna.
 Baquit, Ceruco justuben cer eguin nausija, eu-
 ren gorputzai gurarijac ueatutia, ta padecidu
 eragotia, izan dana. ¡Ojala guztiaz onan ezita,
 domauta baleuquez eufen gorputzao Jesusen amo-
 dijua gaiti, ta Ceruba irabaztia gaiti!

Beste aimbeste, gauza jaquina da: Jaun-
 goicuac aguinđuten deusala cristinaubari, zint-
 zo izateco, biarguin izateco, ta bere leerdija-
 ran sarija estimetaco. Batzubetan bialduten gaitu
 Jaungoicuac inurrijagana, virzi izaten icastera,
 ceinec batuten daven udaan janarija neguraco,
 chito contuz, ta priisaca. Beste batzubetan er-
 liagana, ceinec, elduten dan lecu guztiti, ino-
 ri calteric eguin bagarie, cerbait cruaten daven
 bere echera, nun daucan, virzi izateco biar
 davena palta bagarie, inoe oostuten ez badeut-
 sa. Eguija da, Espiritu Santubac eracutsi onee-
 quin jaso gura ditu gueure vijotzac, ceruco on-
 da-

dasun eguijazcuac topeetara. Baina orraitino ez deutsa eragozten cristinaubari, munduban zintzo izatia, ta bere gauzai beguiratutia. Adani esan eutsan Jaungoicuac, bere izerdijagaz irabat-zita, jango evala oguija. Ta Adanen seme guztioi gueure icerdijaren, ta biar eguinaren saritzat emoten deutsu Jaungoicuac, cegaz vitzi. Apostoluben euren artian, ez zan Jesu Cristo gueure Jauna aaztu, cegaz vitzi euquiteco arduriagaz. Ez da bada esaten, cristinaubac, eracutsi onetan: Ez, gorputzac laarregui maite izan biar ditugula: Ez, Jaungoicuac, guetu vitzi izateco, emon deutcuna, ardura bague egun baten castau biar dogula.

Esaten da bai, neure entzula onac: 1. Codicija gaiti, diruba, edo gaucia aurreratutia gaiti, aberatstutia gaiti, gau, ta egun, euri, ta aterri osasunaren caltian, ascoo eguiten da-veen leguez, biarra egutia, bostgarren aguin-dubaren contra dala. 2. Jaungoicuac emonda, daucala, ez casteetia gaiti, diruba casteetaco daucan erruquijsa gaiti, gorputzari gosia emotia; edo, osasunian, nai gaisuan errazoez, ta oidanez, jagocana ucatutia, dala bostgarren aguin du santuba austia. Eracutsi onetan conde-netan dana, da, dirubaren gosia, ondasunen gurarija, ta aberatstu naija, osasunaren caltian dala, cerbait aurreratutia gaiti, edo leen dau-cana ez casteetia gaiti. ¿Ta cein leguetan ontzat emoten dau Jaungoicuac au? ¿Nun esan deuts-cu Jaungoicuac gueure vizitzia, ta osasuna, baino dirubac gueijago maite izateco? ¿Ta ceim-
mm
bar

264 *Amar Aguin dubetaco.*
bat cristinau dagoz , bai guizonac , ta bai
emacumiac , gau , ta egun , ta esan legui , jai,
ta aste uda , ta negu beti arrastaca , ta beti prii-
saca izerdija darijuela , euren gorputzac , naar-
rac balira leguez , necatubaz , cerbait aurrera-
tutia gaiti , ta echian biar daveena , ondo dau-
queela? ; Ceimbat emacume sabel catigubagaz,
ta ascotan osasun argalagaz , auzuac escandali-
zetan diriala , euri , ta aterri biarrian etenaz,
echian cegaz vitzi ondo daucala , cerbait guci-
jago euquija gaiti? ; Ceimbat cristinau , labo-
ria salduteco , cerubac emon da , echian dau-
quenac , arto puscabat erruquiz sabelari emoten
deutseenac , ta gose gogorrac iragoten ditubee-
nac , ez castetia gaiti? ; Ceimbat gaiso , diruba,
edo euquija dauqueenac , ta euren buruben jau-
be dirianac , codicijaren codicijaz errial bat ez
guichitutia gaiti , illten dira , popuertzacuaren
paltaz? ; Ah cristinaubac ! Ceubec daquizu ondo,
ceuben echetan , ta auzuetan cer iragoten dan.
Ceubec zara eguija triste onen testigubac.
; Ta ez da au dirubari , edo arguiruago esa-
teco , diabrubari bere vitzitza , ta osasuna con-
sagretia? Bai. Diabrubaren martirijac dira alaco
cristinaubac. Euren biatra , euren nequia , eu-
ren osasuna , ta vitzitza bera bere laburtuta
dirubaren Jaungoicuari , satanasari gordeetan
deutsee. Esan leguije alaco codiciosuac : Umiac
dauquezala , ta aren oneraco eguiten daveela.
; Ah neure entzula onac ! Zeubei cer jan emo-
ten deutsun Jaungoicuac , zuben umiai emon-
go deutsee , salbectaco biar daveena. Ez da
Jaun-

Jaungoicua areentzaco pobriago, zubentzaco baino. Ez dauca aaztuta Jaungoico andijac zuben umiac. Campuetaco lorac jantzten ditubanae, zuben umiac jantzico diru. Basuetaco chorijai janarija emoten deutseenac, zuben umiai emongo deutsee. Codicija da, diru gosia da, ceuben vijotzetan aguinduten davena. Osasuna galdu eraguiten deutsuna, ta vitzitzia laburtuten deutsuna.

Zuben umiac biarrago davee dotrina ona. Dotrina ona, ta arima ona ez badauquee, dino San Juan Crisostomoe (1), dirubac, ta ondasunac umiai utsa baliyo deutsee. Arima ona badauquee, ez euquijac, calteric eguingo ez deutsee. Ezin umiai emon zinaijue aziera peligruc cuagoric codicijarena baino. Ondasunen gosia umiai eracusten deutsezunian, sortuten dozu euren vijotzetan pecatu guztien sustraija. Aberatstu gura daveenac, jausten dira tentacinoian, ta diabrubaren lazuban, ta puscaca puscaca duaz euren azqueneco galdu mendira. Oh, ce gach daven, dino Jesu Cristoc (2), oh ce nequez Ceruban sartuco dan aberatsa! Codicijari darraiconac, dino salomonec (3), eche guztia oquetuten dau. Laster aberastu gura davena, dino beste lecu baten (4) ez da pecatu bagaric izango. Bago beste zoraquerija bat bere munduban, dino beste lecubaten, (5) bacarrie dago, nori ondasunac ichi ez dauca; ta orregaiti cansau bagaric biarran diardu, bere veguijac ez dira asetuten ondasunez.

(1) Hom. 9. c. 2. (2) Math. cap. 10. (3) Prov. c. 15. (4) Id. c. 28. (5) Eccl. c. 4.

Ara emen, celan cerubac beguiratuten de-
 ntseen ondasunai. Ara, cer balijo daveen Jaun-
 goicuaeren veguijetan ? Ta oneec gaiti galduco
 dogu gueure osasuna ? Edo gueure vitzitzia ?
 Ain izango gara zoruac, ondasun galducorrac
 ameataco, gueure burubac baino gueijago ? Ez
 cristinazubac. Estimau daigun Jaungoicuac emo-
 ten deutcun osasuna, ta vitzitzia. Ez daiguzan
 saldu, edo galdu ain merque, edo obeto esate-
 co, ain gora. Ez daijogun lecuric emon gueu-
 re vijotzian tristeza larrijari, arimaco illunari,
 ta guichijago lelengo pecatubari, ta pecatuco
 egotari. Cerubagaz desesperata, Judas gaistuari
 jarraitu ez daijogun, gueure burubac illtera, ta
 impernura. Ez daiguzan aixatu, ta arrotu gueu-
 re burubac, indar gueijago, ta gorputzeco aliza-
 te gueijago daucagulaco. Balijau gaitezau, Jaun-
 goicuac emon deutcuzan gorputzeco doiaquin,
 esquer onagaz Jaungoicua bera serbiduteco, pro-
 ximuari masede eguiteco, ta arimiari salvetan la-
 gunduteco. Quendu daigun gueure vijotzeetati
 ondasunen gurari sicuba, liorra, mingocho, pe-
 nazcua, ta asetuten ez dana. Eguia daigun biar-
 ra preminiac, errazoiac, ta vitziz modubac es-
 catuten deutcun moduban gorputzaren bildur-
 bagaric. Baina ez codicija gaiti colpe bat be-
 re. Domau daiguzan gueure gorputzac. Ezi dai-
 guzan ondo. Ucatu daijegun, vide bagaric es-
 catuten deutcubena. Artu daigun gueure gor-
 putzeen gorroto santu bat. Dendatu gaitezau,
 gueijago, baino gueijago padecidu eraguiten luur-
 rezco gorputzai gueure compesoriaren ezaube-

icasiquizuna.

267

riagaz, ta naijagaz, eurar gaiti arimia galdu ez daigun. Baina ez gaitezan izan, ez osasunian, ta ez gaisuan gueure vizitziaren, ta osasunaren borregubac, euqui ezquero, ez casteetia gaiti. Alam gura izan daguijala gueure Jaungoico onac bere misericordija andija gaiti. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren icenian. Amen.

IV ICASIZUINA.

Ceinstan eracusten dan : *Cer dan orditutia*

Arimia mingochitua da ardao asco edaatia, dino, neure entzula onac, Espiritu Santubac (1). Ardao asco edatiagaz aituten emoten deuteu, ez edocelan ardaa edaatia, ez bada ardao laarre-gui edaatia, edo orditutia. Janae, ta edanac, laarre-guia eldu ezquero, gach eguiten deuteu, ta mingochituten ditubee bai gorputzac, ta bai arimaac. Janedan laarre-guiac gorputzari gach eguiten deuteu, gulerubac, ta ordijac, eurar daqujee, inoc baixen ondo. Arimiari gach eguiten deuteu, San Paulo Apostolubac esaten dau (2). Bada dino : Ordijac ez daveela Ceruba gozauco. Ordijen ipoinac andijac dira. Arimiaren caltecuac dirianac. Gorputzaren caltecuac bere bai asco. Beste asco munduraco bere negar-garriac. Guztiacontau bere ezin leguiz, dino

San

(1) Eccl. c. 31. (2) Chorint. c. 6.

San Basilio (1). Noe justubaten demporati ona ez da ezaututen aldiric, ardao laarreguijaren eguitade chaarrac contetan ezdirianic. Eseritura sagraduco testamentu bijetan milla verba lotsagarriaz marcauta, dagoz ordijac. Gentilac eurarac bere ezin icutsi cituben ordijac. Erroman bein orditu zanari, ez eutsen consejuban sartuten isten. Ogueta amar urte artian ez eutsen guizonai ardaoric edaaten isten. Emaumiai inos bere ez. (2).

Neurri santu onegaz ondo aaztuta vitzi dira guizon, ta emacume asco cristinauben artian dempora onetan. Penagarriric andijena da, oquerreriya impame onetati, bein atan icasi ezquero, guichi erremedijetia. Oquerreriya, edo vicijo guztia dira chaarrac. Baina areetati ordiqueriya ez da oneena. Ta menturaz bera da, guichien, ta nequezen erremedijetan dana. San Basilio di-nuan leguez, ordijetati prutu onic ateraco ez badogu bere, ecandu galdu atan jausten ez zarianoc, gorroto guetjago izan daguijozun, ta urrinago egon zaitezcan beraganic, esango deusut eracutsi onetan: 1. *Cetan daguan ordijaren paltia.* 2. *Nos ezagututen dan, orditu dana.* 3. *Ce peratu andija dan ordijarena.* Au izango da, cristinaubac, oraingo ceaben entzun quizuna, ta ez guichi balijo deusuna. Egonzaitez bada zurtasun guztiagaz.

I. Orditutia gauza ezaina, itsusija, ta lotsagarrija dana, umetaraguinoco guztia bere ezaututen dayee, neure entzula onac. Ardaa

(1) Hom. in ebriet. (2) Looner. v. ebriet.

Icasiquizuna.

269

beretz gauza ona da. Gauza altu, ta andi asco-
ren iduri ja da escriptura sagraduban. Jaungoicuac,
edateco, emon eutsuna, da. Errazuazco neur-
rijagaz, bacochari jagocan moduban, ardaua
edatiac ez lortsaariric, ez calteric dacar. Baina
ardaua dan leguez, gueure sabelian sartu ezque-
ro, ain biarguin presta, suitsuda, ta indart-
suba, gorputceco odolac, ta ur bitziga rriac
erabilteco, verotuteco, ta asarratuteco, esaten
jaco cristinaubari: Ardaua edan biar dala, vo-
ticacua leguez. Alan aguinduten eutsan San Pau-
loc Timoteo, bere escolaubari. Estomaguco
gacha gaiti, ta bere sarritaco gaixuac gaiti
edan daguijala ardao pusca bat, esaten deutsa
(1). Adin oneco guztia beguiratu deutsee ar-
duari bildur santu bategaz, errazoia, ta sinis-
tute ona galdu ez daguijuezan. Baita adin
gaistocuac, ta deungaac bere vildurtu ditu ar-
dauac. Maoma desventuraubac uts egulte, ta
nasaitasun guztien artian ichi ziruban bere icasi-
cuac. Baina eragotzi eutsen, ardaua edatia. Si-
nistu euquian Eregeguin paliso ac, ardaua
neurri bagaric edaten dan lecuban, ezin guizo-
nac iraun leguieela luzaro sen baten. Ta berac
ichi eusen vitziera nasaijac, loijac, ta peca-
tuzcuac iragun eguijuen, legue gogor bategaz
eragotzi eutsen ardaua edatia.

Ardao laarreguijagaz guizonac eguiten da-
ven uts eguitia da, errazoia illundutia, ta gal-
dutia. Jaungoicuac emon deutseuzan doctari,
nausijen bat da errazoia. Guizona guizon iza-

(1) Ad. Tim. c, 5.

tia. Onegaz erabaguiten gara ganadubetati. Er-
 razerie ez bagueunca; nos cer eguin biar do-
 gun, ez baguenqui; ona, ta chaarra ezautuco
 ez baguenduz errazoiagaz; gu, ta ganadubac
 erabatecuac izango guinatequez. Ger egui-
 ten dan bada, ordituten dan guizonac, edo
 inebemacumiac. Guizonaren arguigatrija, ta erra-
 zoiaren usuba illundu, lausotu, ta galdu. Jauri-
 goicucac emon deutsan doe nausija, bere guraz,
 ta bere naiz ezcuetan dau, ordituten danac,
 ta viustuten da abere baten erara. Ordijac, ez
 cer eguiten daven, ez cer esaten daven, ez da-
 qui. Ez nor dan, ez cetaraco dan daqui. Or-
 dijac ez dauca errazoiaren usurie. Ez dauca gui-
 zonaren eguitadefic. Ordijari ascotan beguije-
 tati darijo suba, aoti juramentuba, bidaua,
 maldecinoia, ta bitsa, endemoniadu bati leguez.
 Alan esaten deutsa San Basilioc ordijari: *bere*
gurazto Demoninua (1). Ascotan canta verde,
 verba loi, ta eguite lotsaarizcuetan atsituta da-
 go, ganaduba bera baino loijago, ta luxurijot-
 subago, dino San Basilioc berac. Beste ascotan
 batsatza baten, vide baten, edo carcaba baten
 etzinda lo datza, edo jagui ezinda dago. Alan
 esaten deutsa Espiritu Santubac ordijari (2): *Cui*
fovee? Beste ascotan zamaica, desapijoca, bur-
 ruca, ta diadarca dabil, zorua leguez. Beste
 ascotan... ¡Ah! Ezin esan legui, ordijac bere
 burubari eraguiten deutzazan zoraquerijac, oque-
 rreijac, ta galstoquerijac. Ta cegaiti? Ardao
 laarreguijagaz bere errazoi illundu, ta galdu

(1) Hom. de ebriet. (2) Prov. c. 23.

g. 68. g. 2. Orupaz 2. 61. (1)

Itasiquizuna.

271

avelaco. *Filii Belial*, demoninuaren semiac esaten deutece ordijai San Geronimoc. Tercijo onetara ecarten dau ordijac bere buruba bere naiz. Ta cer eguiten dau osasunian? Ah, cristinaubac! Ordijac eurac daquijee ondo, cembat tripa ala, ceimbat buruco astun, ceimbat aguiate chaar iragoten dituben, ardao sobraubari sabelian cobru emon ezinda. Eurac daquijee, ardao larreguijagaz ceimbat colpe andi artu dituben. Baita jaquin biar leuquee, ceimbatec gorputzac gaisotu dituben, osasuna galdu daven, vitzitzaac laburtu dituben, ta baita, ordi aldi ja irago bagarie, ceimbat ill dirian bere. Bai, cristinaubac, arimiaren, ta gorputzaren contraco pecatuba da, orditutia. Baina ardaua edatia, ta laarregui edatia, edo orditutia bat ez dirian leuez, icutsi biar dogu: Celan ezautuco daven cristinaubac, ardao laarregui edan davena?

H. Ardao zaliae justu davee, edan daveen guztiai, sabelian cobru emon ezquero, asco edan arren, ez dala laarregui, ta ez diriala orditu. Au sinistuta, vitzi dira ordirie gueijenac pecatu mortalian, menturaz euren vitzi guztian. Aoti atcera ateraten ez badavee, gueijago, ta gueijago edan arren, ez dauquee pecatuzat. Baina ordijac juez chaattrac dira, eurai sinistuteco. Santo Tomasec aituten emoten deutescu (1): ez dala poquertzacua, ordituteco, edan davena aoti atzera ateratia. Pecatuzeco orditutia da, Santo Tomasen, ta beste eracusken esanian: daquijala, bere guraz errazoiaren usuba illunduco deutsan beste, edo illunduco ete deutsan, bil-

(1) 2. 2. q. 150. 2. 3. ad 3.

durra daucan beste, ardao edaatia. Ta au edo-
cein bere ardao generogaz. Bada guztia dir,
terteljoti aurrera irago ezquero juicisuaren gal-
dagarriac. Cristinau guztia ez dirian leguez
otazuian, sendotasunian, janian, ta edanian
bardinae, santubae berac dinuan leguez, ezin
imini legui guztientzat neurri bat, ardao laarre-
gui nos edan dan, jaquiteco. Au ezaututeco,
eracuslaac beguiratuten deutsee, ardaucabelian
sartuta dacazan eguitia. Ta andi ateraten ditu-
bee, ardao larregui edanagaz, nos pecatu egui-
ten dan, jaquiteco, ezaun garriac. Ta dir:

1. Edan da daguanian, cer esan daven, ta
cer eguin daven, vijamonian gogoratu ezina. 2.
Edan bagarie daguanian, eguin ez oidituban, ta
esan ez oidituban, gauzac esatia, ta eguitia. 3.
Gauza onac, ta chaarrac errazoiagaz erabagui
ezina. 4. Milnagaz ondo verba eguin ezina.
Verbaac naastautu, motelduta, erdiz erdi bai-
no erabagui ezina. 5. Oinaquin ondo ibili ezi-
na. Alvo alvoca juatia, Echeco, edo auzoco
persona ezagunac, eta jaquinac, ezautu ezina.
Ta azquenian; echia, edo arbolac giraca be-
guitandutia. Senalle, edo ezagun garri onec
inintan ditubee, neure entzula onac, Eleisaeo
eracuslaac, ardao laarregui edanagaz nos peca-
tu eguiten dan, ezaututeco. Bada ardauc
ecarten badau guizona, nai emacumia, edanda
eguanian, cer esan euan, edo cer eguin euan,
vijamonian gomutau ezin dan edura; bestectan
eguin ez oidituban zoraqueriac, edo gaisto-
queriac eguitera; gauza onac, ta chaarrac bere
burubagaz, ta errazoiagaz garbitu, ta erabagui
ezina

ezin dituban duinara ; miinagaz motelca , ta naastauta baino verba eguin ezin daven tertcijo-
ra ; oinen gainian zucen egon , edo ibili ezi-
nera ; echecuac , ta adisquidiac ezautu ezinera ;
buruba zoravijotutera , ta icusgarri ezae begui-
tandutera ; gauza jaquina da , dinot , tertcijo-
onetara ardao laarreguijac ecarri davena , ordi-
tu dana. Orduban illundu dau errazoiaren ar-
guija , galdu dau guizonaren argui garrija , viur-
tu da bere burubaren jaube ez izatera , ta eguin
dau pecatu , guero esango dan moduban. ; Bai-
na , ce pecatu derichazu dala orditutia ? Entzun
eguizu , cristinaubac , contuban jausteco.

III. Santo Tomas , Icasilecubetaco Aingueru-
bac itanduten dau (1) : ; Ya orditutia pecatu
mortala dan ? Ta erantzuten dau santubac. Bai-
etz. Iru modutara , dino santubac , jazo leite-
quiala orditutia. 1. Noberac nite ez davela , edo
ardaua aintzat ez daucala , edanda , ordituten
danian. Alan ardauac eraguitia , jazo leiteque
pecatu ez izatia , dino santubac. Au jazo jacon
Noe justubari orditu zanian , Elcisiaren guraso
ascoc dinuenez. 2. Ardaua aintzat ez daucala ,
cerbait gueijago edanda , orditu danian. Ta or-
duban ardauac eraguitia , izan leiteque pecatu
chicarra ; dino santubac. 3. Ardauc eraguingo
deutsana ezaututa bere , ardauari ichi baino ,
orditu naijago davela , edaten davenian. Ta or-
duban pecatu mortala da arduac eraguitia , di-
no Santubac berac. Bada berac daquijala , ta nai
davela , galduten dau , ta illunduten dau er-
razoiaren arguija. Au da , neure cristinaubac ,

San-

(1) Ub. supr. a. 2.

Santo Tomasen, ta beste eracuslen dotrinia ordi-
diquerijaco pecatubaren gainian.

Emeti esatenda. 1. Nos bait ustez uste ba-
garic, edo bustita dagualaco, edo janzaarrian
dagualaco, edo ezaututen ez daven ardao bu-
rutsuba dalaco, edanac eratsotia, edo orditutia,
jazo leitequiala pecatu bagaric. 2. Tercijoti pus-
ca bat gueijago edatia, errazoia illundu bagaric,
gorputzian, ta errazoian cristinau daguala, izan-
go dala pecatu chicarra. 3. Noberac daquijala,
ta ezaututen davela, (leenago sarritan jazo jaco-
laco) bere guraz esan dirian tercijuetati batera,
nai beste batera, bere errazoia, edo gorputza
ecarteco duina ardao, edaten davenac, eguiten
davela pecatu mortala, edo iligarrija. Ta au,
nai dala ardao genero bat, nai dala beste bat,
nai dala ona, nai dala comuna, nai dala bacar-
ric, nai dala naastauba.

Eracutsi onetati ezaututen da, cristinaubace
Eria daveen guztian ordituten dirianac nai gui-
zonac, ta nai emacumiac, urte ascotan oitura
galdu au dauqueenac, ta ichi gura ez deutese-
nac, pecatu mortalian vitzi diriala. ¡ Oh, ce
penia! ¡ Ta ce ascotena orditute lotsagarrija!
Ez da verbaric ¡ peetan, oiturazco, ta ecan-
duzco ordi bat, merecidu daven moduban de-
sordreestaco. Esatia ordijari, galduten davela
bere arimia, osasuna, cleituba, ta enquijsa, al-
perrie da. Ardauren gurari zorigaistocuaic it-
sututa, engainata dauca ordi desventurauba.
¡ Baina, ce trago mingochac edaten ditubeen!
¡ Ce pecatu ezainac irunsten ditubeen!
¡ Ceibat pecatu darralcoz ordiquerijari!
¡ Ceim-

Icasiquizunat.

275

¿Ceimbat escandalu? ¿Ceimbat ocasinoe? ¿Ceimbat erijotza eraguin ditu ardao laarregui edanac? ¿Ceimbat burruca, maquílaca, tratu gaisto, joco galku, auzi bide bagaco, ta baque chaar imini ditu errijeetan, auzuetan, ta echeetan orditutiac? ¿Ceimbat adulterijo, pornicacinoe, ta luxuriya lotsagarritara ecarri ditu guizonac, eta emacumiac ardauc? ¿Nos icutsi da guizona, edo emacumia, ardauc jausten dana, ta modestiya, onestidadia, ta castidadia maite ditubana, ta gordetan ditubana? ¡Ah! Espiritu Santubac, ta Eleisiaren gurasuac esaten dayee, ta gueuc icusten dogu vijotzaren peniagaz. ¿Bainacer? Ardaucaren eguitade nausija dala: Edo, suba, asarria, zamaija, desapijua, burruquia, ta ocasinoya. Edo, verdetasuna, desonestidadia, ta luxuriya. Ez zaitez orditu, dino Espiritu Santubac (1), ceinetan dagan luxuriya. Ardauc da luxurijotsuba, ta ordituti baque chaarguina, dino beste lecu baten (2). Alemanija guztien luxuriya baino, chaarrago da ordijarena, dino San Basilio (3). Bada alemanijaac gordetan ditobee naturaleciaren leguiac, ta ordijaez, dino santubac berac. Nun ordija, an diabruba, dino San Juan Crisostomoc (4). ¡Oh, ordi desventuraubac, ceimbat pecatu ifunsten ete ditubee! ¿Ce estadu tristia iminten dituben euren arimac, auan eztija, ta sabelian verenua dan ardao pusca bat gaiti!

¿Ta euren ondria? ¿Baina ce ondria euquico dau, bere guraz, ta daquijala, zoro baten, edo

(1) Prov. C. 10. (2) Eccl. C. 19. (3) Hom. de ebriet. (4) Ad prop. Antioch.

edo amurratu baten, edo ábere loi baten echu-
raan sarritan bere buruba iminten davenac? ; Bi-
do baten, edo basatza baten, edo taberna baz-
tar baten noten seme, edo alaba dan, ez daqui-
jala, ordituta datzanac? ; Or emen baztarrac bi-
tuten ditubanae? ; Ah! Umeetaragunoco guzti-
en barregarrija, ta burlagarrija da ordija. Lecu-
ascotan testigutzat bere balijo ez dau. Inor be-
re pijetan, ez da ordijaren verbiagaz. Baso beto
ardagaz edocein tratu, logretija, testigantza
paltso, desonestidade, ta pebatutara ecarten da or-
dija. Entzute au dauque ordijac lagun artian,
Ta aciendia? ; Ah! Ceimbat eche, ta
pamelija galdutetz ditubee ordijac. Gulzot or-
di gueijenac dita jocolarijac. Gueijenac, tratu
chaarretan, ta desonestidadetan, achidaci galdutubena-
ci. Gueijenac, tabernetao zortac paguetan
inos amaitul ez ditubena. Asco, echiac
concursau ditubena. Ta ez guichi, emakia,
ta pamelija biquete) chaarriac gostez, ta biloxia
dauquea. Ta gemaume ordijac. Oh! Ezin
aitatu leguin Gaurza gultierac) ezaincha, bijena,
itsasijana, ta galubetnac) diu de Eleisierac) guraso
ascoc gadalaibena comé ordija. *Nihil turpis, ni-
hil fedius, admodum turpe.* Cer? gueratuten ja-
co bada ordi trisiadri, bere carimia, osasuna,
elribba, ta aciendia galdutetz quere. Sedecias
Erreguarinjaz) jaconar, jazoten jaco ordi tristia-
ri, dino jaquitun bateo. Beguijac aterata, itsu
itsuban inoraeroien ez equijala, Babilonijara eru-
an even Sedecias. Etsai gaistunc ardaagaz hitu-
tutenditu ordijac. Erabilten ditu munduban ba-
bilonijati) babilonijara, pecatutu pecatura. Ta az-
adonaa, echiac, (s) que-

quenian eruaten ditu itsu itsuban bere Erreinu-
ra, ceindan impernuba. Oh, ceimbat onaco
jatzó negargari iracurten dirian cristinaubac.
Entzun egulzu bat, ta da, eracusla ascoc daco
reena. (1).

Taverna batén ordituta eguzala, asig zizian
guizonac, edocein modutan arimiarera gainian
verba eguiten. Aterati ordi bateo cinaur. Aba-
diac, pundamitu bagario, engaitan gaitubeo
ill, ta guero arimiac gorputz bagario vitz diriala,
esanda. Ari barrera guztia eguzala, sartuzan,
tavernaan echura ogaisteco lezezagun bat. Escatu
elitsen trago bat, ta itandu eutsen. i cin irago
den even. Brantzun eutsan, ordiaren arimien gai-
nian gogoz verbean, ta ino ino gina baduts
neuria, azumbe bat ardaco gaita emango deusat
nie neure arimia. Pensau zeubec, cristinaubac,
beste ordiJac cer esango even, ta ce bariac legun-
go zituben, errazoe arec entzunda. Campoti
sartuzana, egun jaco arimiarera mercatati, bar-
reca. Eguin even tratuba algaraz. Atera even
arimiarera balija, azumbe ardaco. Edoan even.
Ta andi guero ehubago itandu eutsean arimia
erosliac guztiai. Ya baldia erosten davenac, ta-
batac beriac ez dituban? Etantzun eutsean or-
diac, Baietz. Bada nie erosi dodan arima onen
cabuba, gorputza da, esanda, gorputz, ta ar-
ima ordi tristia goztien vistan gora gora jasota,
eruan evan demonitac impernura.

Oh, ceimbat onaco amai zoriguestoco izan
ditubeen ordiJac! Ez etedira guizonac, eta ema-
cuniae nos, edo nos contuban jausico ardauagaz!

Alas

(1) Marchant. Looner.

Alan gura izan dagujala Jaungoico andijac. Entzun dozu bada, cristinaubac, cer dan orditutia; celan ezaututen dan; ta ce pecatu ezaina dan. Onegaz amaituten ditut leleengo bost Aguinuben Icasiquizunac. Amau daigun bada vijotz guztiagaz gueure Jaungoico ona. Ondrau daigun bere icen santuba. Santutu daiguzan domeecac, ta jaijac. Prestau daiguzan gueure arimaac, gurasuen, ta nausijaguen esanac pozic, eta gogoz eguiteco. Opa daijeegan proximo guztiai, gueure burubai opa deutseeguna. Ta gordeco ditugu Jaungoicuaren Aguinu santu oneec. ; Oh, Jesus Cerucua! ; Oh Virginia gozua! Entzun eguizuz bada gure erregubac, ta emon eguiguzu Ceruco Erreinuba. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren Icenian Amen. (*)

LELENGO PARTIAREN AMAIJA.

(*) Iracurlaac icusico davee Icasiquizun oneetan, verba batzuc dagozala bitutaco letriagaz: aa, ee, ij, arimaan, deutseen, jadiichi.... Beste batzubetan verba eurac, ta eurretaticuac letra bacarragaz : polisan, dave, eguija.... Euscal erri guztietaraco zetara oba dan jaquin ezac, bijetara imini eraguin ditu. Esan legui : verbiaren luce laburra, ascotasuna, ta jagocan aitutia eracusteco, obeto daguala letra bitubagaz. Menturaz ascoc erichico deutsa astun Baina verbeeta guztien gacha da au. Urreenguan entzungo da jaquitunen erichija.

SERMOIA GURASUEN, TA UMEEN

ONERACO,

Curva cervicem eius (filii) in juventute, & tunde latera eius, dum infans est, ne forte induret, & non credat tibi, & erit tibi dolor animæ. Eccl. Cap. 30. v. 12.

Beeratu eguijozu umiari iduna gatzetan, ta domau eguijozuz saijetsac, chiquija dan artian, descuiduan gogortu ezdedin, ta sinis-
rutia ucatu ezdaguizun, ta arimaco penia izan ezdaguizun. Eccl. ubi sup.

A Rimaco poz andijagaz, ta vijozecco, esan ezin leguijan, gozotasun bategaz entzuten dira, neure Cristinaubac, seme alabaac ondo azten ditubeen gurasuen zaartzaco, vitzitzaco, ta erijotzaco atseguinac, dicha onac, bendecinoiac, ta graciaaac. Umiac ondo azten dituban Gurasua, atseguinducoda, ta consolaucoda bere semiagaz, ta alaviagaz. Ondrauco davee, jasoco davee, ta estimauco davee anzuetaaco, ta errico gentiac. Vitzico da vijozecco alegueretasun gozoz, ta pozgarri mai-

A

tez

tez beteta. Ta illteco orduban ezda penaucos, seme alaba oneetan isteen davelaco bere echura zucena, ondrauba, zintzua, baquetsuba, ta cristinauzcua. Job Santuba, Abraan Patriarca Andija, Tobias dichosua, Susana Jaungoicozcua, Ana Samuelen Ama, Eleazaro, Matatias, Santa Monica, ta beste milla dira, neure entzula onac, eguija onen testigubac. Guztiaac artu citubeen, ta artuten ditubee ugari Ceruban, seme alabai emon eutseen atzi era onaren prutu dichosua, ta zorijonecua. Espiritu Santubac, casic isildu bagaric, ezdaquit ceimbat lecutan, aguinduten deutsee, ta escatuten deutsee gurasuai seme alaveen atzi era ona, esanecua, humildia, ta cristinauzcua. Opa deutseez vitzitza lucia, dicha ona, ta zaartza ondrauba, umiac ondo aztiaren saritzat.

Baina beste aldeti, gogoratuten deutsee Guraso guztiai Ceruco espiritubac errazoe, ta jazo ascogaz, umiac, ondo ezi bagaric, eracutsi santuba bagaric, Jaungoicuaren bildur eguijazcua bagaric, nasaitasunian, ta guraari zscatubeetan azten baditubee, ecarrico deutsee la eurren burubai naibaguezco vitzitzia, atsecabazco zaartzia, erijotza desondrauba, ta azqueneco penia. Beeratu eguijotzu umiari iduna gartzetan, dino Espiritu Santubac. Gazte,
tan,

Sermoia

3

tan, chiquitan, lau, edo bost urte ditubanc-
ti aurtera, *dum infans est*, domau eguijozuz
saijetsac. Contu eguizu, gogortu ezdaquizun,
ta ceuri sinistutia ucatu ezdaguizun. Bada is-
teen badeutsazu umiari indartuten, sendotu-
ten, ta gogortuten, ceuri entzun gura ezde-
utsula, ceure esana eguin gura ezdavela, ta
ceuri entzuterie, edo sinistuterie emoten ez-
deutsula, izango dozu arimaco penia. *Erit ti-
bi dolor animæ.* Chiquitati umiari zigorragaz-
lotsia emoten badeutsazu, umiaren arimia im-
pernuti librauco dozu (1). Chiquitati zigorra-
gaz lotsa onian azten ezbadozu umia, gorro-
to deutsazu, gaisqui opa deutsazu umiari. (2)

Onan verba eguiten deutsee, neure ent-
zula onac, Espiritu Santubac guraso guztiai
eureen seme alaveen aziera onaren gainian.
Umetati seme alabai esan oneco, ta errazoe
oneco azieria emon biar jacueena, chiquitati
ezi, ta domau biar diriana, tema gaistuaquin
urteten ichi biar ezjacuena, ta gauza deunga-
ric parcatu biar ezjacuena; Jaungoico egui-
jazcorie ezaututen ez even Gentilac bere, au-
tor daveen gauzia, da. Platon, Aristoteles,
Plutarco, Ciceron, ta beste gentil ascoc (3)
eracutsi leguijuee Cristindadeo gurasuai; ce-

A2

lan

- (1) Prov. C. 23. v. 14. (2) Id. C. 13.
v. 2. 4. (3) Alap. in C. 30. Eccl.

lan chiquitati azi biar ditubeen eureen umiac. Areetati batec dino (1): Umiac prenuba biar daveela gaztetati. Prenuba, lotsagarrija, lotugarrija, bildur santuba, ta eracutsi ona umiari gaztetan. Beste batec dino (2): Gurasuac celacuac nai ditubeen, alacuac izango diriala umiac. Esateco moduban; gurasuen aziera ona, edo arin ona dala umeen izate guztia. Beste batec dino (3): Gurasuen cer eguin nau-sija dala, umiac errijaren, ta gentiaren oneraco aztia. Au eracusten even gentilac. Onan verba eguiten eutseen gurasuai, Jaungoicoric ezauruten ezdaveenac. Oh, Cristinaubac! Cer esan biar etedan bada Jesusen Escolari batec?

Au gaiti, ceubec daquizu, neure entzula onac, era guichi galdu ditudana neure eracutsijectan, gurasuai eguin biar andi, edo nausi au gogoratu bagaric. Batzubetan atajadiaz ecarrita. Beste batzubetan berarijaz topauta; ascotan ondo esanagaz; sarritan ecer parcatu bagaric, nos bait erregutubagaz, ta ez guichitan zamaitubagaz, ta ume gaisqui acijeen sail negargarriac esanagaz, *insta, oportune, importune...* Dendatu nasala, ustedot, gurasuai eureen, ta umeen oneraco cer eguin

san-

(1) Senec. in Octav. (2) Terent. (3) Virg.

Sermoia

5

santu au buruban sartuten. Pensaudot bada, oidirian voticacuaquin gacha osatu ccin daven Medicubac, edo Osalarijac, barrijac asmauta, gaisuari emoten deutzazan leguez; beste asmo barrico bide bat artu biar dodala sermoe onetan gurasuen, ta umeen eracutsiraco.

Guraso zaar asco icusten dira, esquer chaarreco, vijotz gogorreco, ta lotsa gaistoco umeen escupian, ta aguindupian, asco pade-ciduten daveela euren seme alaveetati, ta erruquija emoten deveela. Alaco guraso triste, zaar, errucarrijai cer eguin biar daveen esat-ia, conseju onac emotia, ta euren zaartzaraco, ta erijotzaco orduraco pozgarri bat eracustia, ta presteetia, duda bagaric da caridade andija. Auda bada, neure entzula onac, sermoe onetaco nire ustia, ta ceubeen entzun onaren gueija: *Seme alaba deungaac, ta es-quer chaarreacuac dauqueezan guraso zaar er-ucarrijai poz garri seguru bat eracustia. Us-te dot, entzungo deustazula gogo onagaz.*

Sermoe onetan bertan icasi daiquee seme alabaac bere, baita ume chicarrac dauqueezan gurasoac bere, tercijo atara elduten bada, euren zaartzan, ce pozgarri euqui daiqueen. Ez nas cansauco, cristinaubac, eracutsi onetan, Ciceron, ta Demostenesen ver-beetaco modubac toloztuten. Eguija aituten
emo-

emotia , da , neure lanaren , ta ceubeen ent-
zutiaren gueija. Au biar dan espiritubagaz , ta
nie guztioi opa deutsudan prutubagaz eguite-
co , eldu gaitezán guztioe vijotz garbijagaz
Ceruco tronu Santura. Escatu daijogun seme
alaba guztien Aita onari , gueure Jaungoico ba-
carrari , jadiisteco uste osuagaz , nie sail oni
jarraituteo biar dodan gracia ; garbitu dagui-
zala nire vijotza , ta ezpanac , sendotu dagui-
zala nire verbaac , zuzendu daguijala nire nai-
ja , ta bigundu daguizala ceubeen vorondatiac.
Ta zucenago jadijsteco gracia santa au , imi-
ni daigun bitaartecotzat Cerubetaco Erregui-
na , Ama Virguina guztiz Santia ezanagaz.
AVE MARIA.

Curva cervicem eius in juventute. ut supr.

Eguiija esateco , neure cristinaubac ; 2 cer
egon leiteque munduban penagarrijagoric , edo
minberagoric vijotz batenzat , iru , edo lau,
seme alaba , edo gueijago nequez azi dituban
guraso zaar , cansau , ecertaco ez bat areen
esquer charrian , ta lotsa gaistuan icustia bai-
no ? Ya edadian jausita , zaartuta , cansauta ,
sepulturara bidian daguan gurasua ; icerdi as-
cogaz , ta nequez azi dituban sabeleco prutu-
bac , bere semiac , edo alabaac gaizqui trate-
tia,

Sermoia

7

tia, da, 'duda bagaric pena andijeetati ez chiquijena. Ume batat casuric eguiten ezdeutsala; bestiac lortsia, ta errespetua galduten deutsala; bestiac beguiratute on bat eguiten ezdeutsala; bestia agur bat eguitera, inos aguertuten ezjacola; bestiac verba bat esan orduco, erremuscadiagaz atzera sartuten deutsala; bestiac, gurasuac jaaten daven copaubari, asco derichola; bestiac ecetan bere obeidu gura ezdeutsala; bestiac auzijac, eta nai bagaac echera ecarten deutsazala; bestiac aguiraca, ta jotera bere eguiten deutsala; bestiac bere gatzetaco paltaac burlaz arpeguijan esaten deutsazala; beste semia, edo alavia Justicijac carcelaan daucala; dinot, neure cristinaubac; menturaz ezdaguala luurraren gainian guraso batentzat pena garratzagoric, atsecaba mingochagoric, nai bague minaagoric, ta vitzi izateco gobaitgarrijagoric, berac nequez azi dituban umiac, modu onetan zaartzan berari erantzutia baino.

Guraso batec ernegueetaco, arimati negar eguiteco, vijotza erdi bi eguiteco, buruba amaituteco, ta cerubari crijotzia escatuteco, penia da au. Umiac azi ditut, dino alaco guraso triste errucarijac. Ta eurar dira neure zaartzaco penaric andijeena. Umiac azi ditut, neure zaartzaco poz garritzat. Ta nire poza viur-